

Valtioneuvoston periaatepäätös kyberturvallisuuden kehittämishohjelmasta

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on kirjattu tavoitteeksi kehittää kyberturvallisuuden strategista johtamista, vahvistaa eri toimialojen yritysten, hallinnon sekä kansalaisten kyberturvallisuutta ja kansalaisten kyberosaamisen kasvattamista. Lisäksi tavoitteena on tukea luotettavien digitaalisten palveluiden saatavuuden ja liiketoiminnan kehittämistä, parantaa kyberturvallisuuden tilannekuvaa sekä liittää kyberturvallisuuden suunnittelu selkeämmin muuhun toimintaan, kuten talouden suunnitteluun.

Periaatepäätöksen valmisteluprosessi

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti 1.4.2020 hankkeen kyberturvallisuuden kehittämishohjelman valmistelemiseksi. Hallitusohjelman mukaisesti kansallinen kyberturvallisuusstrategia on uudistettu vuonna 2019 ja tämä periaatepäätös käynnistää strategian toimeenpanon. Kyberturvallisuusstrategia ja tämä periaatepäätös ovat myös osa yhteiskunnan turvallisuusstrategian (2017) ja EU:n kyberturvallisuusstrategian toimeenpanoa.

Periaatepäätös kyberturvallisuuden kehittämishohjelmasta on sovitettu yhteen tietoturvallisuuden ja tietosuojan parantaminen kriittisillä toimialoilla -työryhmän loppuraportissa esittämien toimenpide-ehdotusten, valtioneuvoston periaatepäätöksen julkisen hallinnon digitaalisesta turvallisuudesta ja Huoltovarmuuskeskuksen Digitaalinen turvallisuus 2030 –ohjelman kanssa, jotka täydentävät tätä periaatepäätöstä. Kokonaisuutena kyse on erittäin laaja-alaisesta ja kattavasta yhteiskunnan kyberturvallisuuden kehittämiseen tähtäävästä toimenpidokokonaisuudesta.

Periaatepäätöksen valmisteluun osallistui yli 80 eri organisaatiota. Periaatepäätöksen valmistelun yhteydessä järjestettyihin työpajoihin osallistuivat muun muassa elinkeinoelämä, kyberturvateollisuus, valtionhallinto, yliopistoja sekä eri järjestöjä. Periaatepäätöksen luonnos oli avoimesti lausuttavana 13.1.-3.2.2021. Lausuntoja antoi 56 tahoa. Periaatepäätöstä päivitettiin saatujen palautteiden pohjalta.

Periaatepäätösluonnos käsitellään raha-asiainvaliokunnassa ennen periaatepäätöksen antamista.

Keskeisimmät linjaukset

Periaatepäätöksen ensisijaisena tavoitteena on luoda Suomeen kyberturvallisuuden ekosysteemi, joka tuottaa elinvoimaa ja kasvua, lisää alan työpaikkoja, luo tarvittavaa osaamista ja parantaa digitaalisen yhteiskunnan kestävyttä sekä sietokykyä kybertoimintaympäristön eri ilmiöitä vastaan. Tavoitteena on yhteiskunta, jossa on maailman luotettavimmat ja turvallisimmat digitaaliset palvelut kaikille yhteiskunnan toimijoille.

Periaatepäätöksessä on määritelty koko yhteiskunnan kyberturvallisuuden kehittämisen tavoitteet vuosille 2021-2025 ja tavoitteen saavuttamisen kannalta keskeiset teemat sekä keinot tavoitteeseen pääsemiseksi. Periaatepäätös on laaja kokonaisuus, jossa on keskitytty kyberturvallisuuden edistämisen erityiskysymyksiin. Periaatepäätöksen keinovalikoima kattaa huippuluokan osaamisen, kiinteän yhteistyön, vahvan kotimaisen kyberturvateollisuuden ja tehokkaat kansalliset kyberturvavykykkydet.

Periaatepäätöksen vaikutukset

Kyberturvallisuuden kokonaistilan parantamista koskevaan tarpeeseen ovat vaikuttaneet yhteiskunnan toimintaympäristössä tapahtuneet merkittävät muutokset, jatkuvasti kehittyvät kyberturvallisuusuhkat, ICT-ympäristöjen kompleksisuuden lisääntyminen, sulautettujen ja perinteisten ICT-järjestelmien konvergenssi sekä kansallisessa toiminnassa havaitut kehittämiskohteet. Kyberturvallisuusuhkien realisoitumisen nähdään aiheuttavan myös entistä suurempia vaikutuksia vahvasti verkottuneen yhteiskunnan kriittisille toiminoille ja tietosuojalle. Yhteiskunta on yhä riippuvaisempi digitaalisesta toimintaympäristöstä, minkä vuoksi kyberturvallisuuden tulee olla sisäänrakennettuna kaikessa toiminnassa, prosesseissa ja järjestelmissä, joihin kohdistuu uhkatekijöitä. Hyvä kyberturvallisuuden taso voidaan saavuttaa vain, jos jokainen digitaaliseen yhteiskuntaan kytkeytynyt toimija kantaa oman vastuunsa kyberturvallisuuden toteutumisesta.

Periaatepäätöksen toteuttamista tukee kyberturvallisuusstrategiassa asetettu kyberturvallisuuden johtamisen koordinaatiomalli. Liikenne- ja viestintäministeriön sijoitetun kyberturvallisuusjohtajan tehtävänä on kehittää kybertoimintaympäristön yhteistyötä ja osaamista eri sektoreilla. Tärkeää on, että kehittämiseen osallistuvat yhteiskunnan kaikki tahot ja kehittäminen tapahtuu julkisen hallinnon, eri viranomaisten sekä elinkeinoelämän yhteistyönä. Näiden lisäksi, osana tätä periaatepäätöstä, parannetaan laajojen kyberturvallisuushäiriöiden operatiivisen tilannekuvan muodostamista ja operatiivista johtamista. Lisäksi huomioidaan kansainvälinen toimintaympäristö sekä kansainvälisen tason prosessit ja käytänteet, joilla pyritään parantamaan kyberturvallisuutta muun muassa EU:n piirissä.

Periaatepäätöksen toimia toteutetaan valtion budjettiraamien sekä olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Määrärahalisäyksiä tai muita budjettivaikutuksia vaativista toimenpiteistä päätetään erikseen valtiontalouden kehyksissä ja vuosittaisissa talousarvioissa. Periaatepäätöksessä esitetyt resurssilisäykset ovat siis kaikilta osin ehdollisia ja niitä voidaan toteuttaa vain, jos kyberturvallisuuden kehittämisohjelman kokonaisrahoitusta lisätään budjettivarojen kautta.

Periaatepäätöksessä esitetyt kehittämistoimenpiteet pohjautuvat liikenne- ja viestintäministeriön johtaman laajan valmisteluryhmän esittämiin kehitysehdotuksiin ja muihin tarvittaviin toimenpiteisiin. Periaatepäätöksen toteuttaminen edellyttäisi 5,9 miljoonan euron rahoitusta vuosittain ajanjaksolle 2022 – 2025.

Periaatepäätöksen toimeenpano ja seuranta

Periaatepäätöksen vaikuttavuutta mitataan ja toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan. Kyberturvallisuuden kehittämissuunnitelman toteutusta sekä kehittämissuunnitelman ajantasaisuutta seurataan säännöllisesti liikenne- ja viestintäministeriössä sekä Turvallisuuskomiteassa

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto tekee periaatepäätöksen kyberturvallisuuden kehittämissuunnitelmasta.

Esittelijä

Osastopäällikkö, Laura Vilkkonen, liikenne- ja viestintäministeriö